

<https://www.printo.it/pediatric-rheumatology/LV/intro>

Laima Artrīts

Versija 2016

1. KAS IR LAIMA ARTRĪTS?

1.1. Kas tas ir?

Laima artrīts ir viena no slimībām, ko ierosinabaktērija *Borrelia burgdorferi* (Laima borelioze), kas tiek pārnesta ar ērci, tai skaitā arī *Ixodes ricinus*, kodienū.

Lai arī *Borrelia burgdorferi* infekcija skar ādu, centrālo nervu sistēmu, sirdi, acis un citus orgānus, Laima artrīta gadījumā locītavu iesaiste ir reta slimības izpausme. Uz ādas parādās sarkani izsitumi migrējošās eritēmas formā tālāk no ērces koduma vietas.

Retos gadījumos, ja slimība netiek ārstēta, var tikt skarta centrālā nervu sistēma.

1.2. Cik bieži slimība sastopama?

Tikai nelielai daļai ar artrītu slimajiem bērniem ir Laima artrīts. Tomēr iespējams, ka Laima artrīts ir biežākais artrīts bērniem un pieaugušajiem Eiropā, ko novēro pēc bakteriālas infekcijas. To reti novēro bērniem pirms 4 gadu vecuma, galvenokārt tā ir skolas vecuma bērnu slimība.

Slimība sastopama visos Eiropas reģionos, taču biežāk sastopama Viduseiropā un Skandināvijas valstīs, Baltijas jūras piekrastē. Slimība tiek pārnesta ar inficētas ērces kodienū, kas ir aktīvas laikā no aprīļa līdz oktobrim (atkarīgs no gaisa temperatūras un mitruma līmeņa). Laima artrīts var sākties jebkurā gadalaikā, jo laika sprādis starp inficētas ērces kodumu un locītavu pietūkumu var būt dažāds.

1.3. Kādi ir slimības cēloņi?

Slimības cēlonis ir baktērija *Borrelia burgdorferi*, kas tiek pārnesta ar inficētas ērces "*Ixodes ricinus*" kodienam. Vairums ērcu nav inficētas un tātad neizraisa infekciju. Savukārt, ja pēc inficētas ērces kodiena parādās migrējošā eritēma, tad tas nenozīmē, ka slimība noteikti progresēs tālāk, izraisot Laima artrītu.

Šajā gadījumā, sevišķi agrīnā stadijā, kas izpaužas ar migrējošo eritēmu, ārstēšanā tiek izmantotas antibiotikas. Lai arī Laima boreliozī migrējošās eritēmas stadijā katru gadu novēro vairāk nekā 1000 bērnu, Laima artrītu kā vēlīnu slimības izpausmi novēro reti.

1.4. Vai slimība ir iedzimta?

Laima artrīts ir infekcijas slimība, tātad nav iedzimta. Hronisks Laima artrīts var būt saistīts ar noteiktiem ģenētiskiem marķieriem, bet precīzs šīs predispozīcijas mehānisms nav zināms.

1.5. Kāpēc manam bērnam ir šī slimība? Vai no tās iespējams pasargāties?

Eiropas reģionos, kuros ērces ir izplatītas, ir grūti pasargāt bērnus no ērces piesūkšanās. *Borrelia burgdorferi* netiek pārnesta nekavējoties pēc ērces kodiena, bet vairāku stundu vai pat dienu vēlāk laikā, jo baktērijai ir jānokļūst ērces siekalu dziedzeros, kur tā ar siekalu izdalīšanos nokļūst cilvēka organismā. Ērce piesūcas uz 3 - 5 dienām un barojas ar asinīm. Ja bērni vasarā tiek rūpīgi apskatīti katru vakaru, lai atklātu piesūkušās ērces, un, ja tās piesūkušās tiek nekavējoties noņemtas, tad *Borrelia burgdorferi* transmisija ir visai apšaubāma. Profilaktiska antibiotiku lietošana pēc ērces piesūkšanās nav ieteicama. Agrīnā slimības stadijā, kad novērojama migrējošā eritēma, ieteicama ārstēšana ar antibiotikām. Šī ārstēšana apturēs baktēriju vairošanos un pasargās no Laima artrīta progresēšanas. ASV ir izveidota vakcīna pret vienu no *Borrelia burgdorferi* celmiem, bet ekonomisku apsvērumu dēļ netiek izmantota. Šī vakcīna Eiropā nav izmantojama atšķirīgo baktēriju celmu dēļ.

1.6. Vai tā ir lipīga slimība?

Lai gan tā ir infekcijas slimība, tā nav lipīga. Tā neizplatās no cilvēka uz

cilvēku, pirms baktēriju nepārnēs ērce kodiena veidā.

1.7. Kādi ir slimības galvenie simptomi?

Laima artrīta galvenie simptomi ir locītavu pietūkums un kustību ierobežojums skartajās locītavās. Parasti locītavu pietūkums ir nedaudz sāpīgs vai pat nesāpīgs. Visbiežāk tiek skarta ceļgala locītava, lai arī slimība var skart gan lielās, gan mazās locītavas. Tikai retos gadījumos ceļgala locītava netiek skarta, 2/3 gadījumu pacienti cieš no ceļgala locītavas monoartrīta. Vairāk nekā 95% gadījumu novērojams oligoartrīts (skartas tiek 4 vai mazāk locītavas) ar ceļgala locītavas iesaisti kā vienīgo iekaisušo locītavu. Laima artrīts 2/3 gadījumu sastopams kā epizodisks, pašlimitējošs artrīts (pazūd pats no sevis pēc vairākām dienām vai dažām nedēļām, taču pēc kāda laika tas var atkal atgriezties tajās pašās locītavās).

Locītavu iekaisuma epizožu biežums un ilgums parasti ar laiku samazinās, bet dažos gadījumos tas var palielināties un artrīts var kļūt hronisks. Retos gadījumos ilgstošs artrīts vērojams jau no slimības sākuma (artrīts ilgst 3 mēnešus vai ilgāk).

1.8. Vai slimība visiem bērniem izpaužas vienādi?

Nē. Slimība var būt akūta (novērojama tikai viena artrīta epizode), epizodiska vai hroniska. Akūts artrīts biežāk novērojams maziem bērniem, savukārt, hronisks – pusaudžiem.

1.9. Vai bērniem tā ir atšķirīga salīdzinājumā ar pieaugušajiem?

Slimība bērniem un pieaugušajiem ir līdzīga. Bērniem artrītu novēro biežāk nekā pieaugušajiem. Savukārt, jo jaunāks bērns, jo īsāks ārstēšanās kurss un labāki rezultāti ārstēšanai ar antibiotikām.